

Biblická hodina – 10. november 2022

– zhrnutie výkladu –

Oddiel zo starého zákona – 2Mojž 34 – Obnova zmluvy. Mojžišova žiariaca tvár

¹ Hospodin povedal Mojžišovi: „Vykreš dve kamenné tabule, ako boli predchádzajúce. Ja na ne napíšem slová, čo boli na predchádzajúcich tabuliach, ktoré si rozbil.“ ² Buď pripravený! Ráno vystúpiš na vrch Sinaj a na jeho končiar sa postavíš ku mne. ³ Nikto však nesmie vystúpiť s tebou a nikto nech sa neukazuje na celom vrchu. Ba ani ovce, ani dobytok sa nesmú pásť oproti tomuto vrchu.“ ⁴ Mojžiš teda vykresal dve kamenné tabule, ako tie predchádzajúce. Včasráno vstal, vystúpil na vrch Sinaj, ako mu prikázal Hospodin a vzal do rúk obe kamenné tabule. ⁵ Keď Hospodin zostúpil v oblaku, Mojžiš sa tam k nemu postavil a vzýval meno Hospodina. ⁶ Hospodin prechádzal pred ním a volal: „Hospodin, Hospodin! Milosrdný, láskavý, zhovievavý, veľmi milostivý a verný Boh! ⁷ Preukazuje milosť tisícim, odpúšťa vinu, zločin a hriech, ale nič nenecháva nepotrestané. Trestá vinu otcov na synoch a vnukoch do tretieho a štvrtého pokolenia.“ ⁸ Mojžiš sa rýchlo sklonil až po zem, klaňal sa ⁹ a hovoril: „Pane, ak som získal tvoju priazeň, prosím, Pane, pod' medzi nás! Je to síce tvrdošijný ľud, ale odpusť nám viny a hriechy a prijmi nás ako svoje vlastníctvo.“ ¹⁰ Vtedy Hospodin povedal: „Ja s vami uzavriem zmluvu. Pred všetkým tvojím ľudom budem robiť divy, aké sa nestali na celej zemi ani v nijakom národe. Všetok ľud, uprostred ktorého si, uvidí Hospodinovo dielo. To, čo s tebou urobím, vyvolá úžas. ¹¹ Zapamätaj si, čo ti dnes prikazujem: Vyženiem pred tebou Amorejčanov, Kanaánčanov, Chetitov, Perizejcov, Chivvijov a Jebúsejov. ¹² Daj si pozor, aby si neuzatváral zmluvu s obyvateľmi krajiny, do ktorej vojdeš, aby pre teba neboli osídлом. ¹³ Preto zrúcaš ich oltáre, rozlámeš ich posvätné stĺpy a povytínaš ich ašery. ¹⁴ Nebudeš sa klaňať inému bohu, lebo Hospodin, ktorý sa volá Žiarlivý, je naozaj žiarlivý Boh. ¹⁵ Neuzavrieš zmluvu s obyvateľmi tej krajiny, lebo keď budú smilniť so svojimi bohmi a prinášať im obety, pozvú ťa a musel by si jesť z ich obetnej hostiny. ¹⁶ Bral by si si z ich dcér ženy pre svojich synov a tie by smilnili so svojimi bohmi a zvädzali by na to aj tvojich synov. ¹⁷ Nebudeš si robiť liatych bohov. ¹⁸ Budeš zachovávať slávnosť Nekvasených chlebov. Sedem dní budeš jesť nekvasené chleby v určený čas v mesiaci abíb, ako som ti to prikázal, lebo v mesiaci abíb si vyšiel z Egypta. ¹⁹ Všetko, čo otvára materské lono, patrí mne; všetko samčie prvorodené z tvojho stáda, tak z dobytká ako aj z oviec. ²⁰ Prvorodeného osla vykúpiš ovcou. Ak ho nevykúpiš, zlomíš mu väzy. Vykúpiš každého svojho prvorodeného syna. Nech sa nikto neukáže predomnou s prázdnyimi rukami. ²¹ Šesť dní budeš pracovať, ale v siedmy deň budeš odpočívať. Odpočívať budeš aj počas orby a žatvy. ²² Zachovávaj slávnosť Týždňov, slávnosť prvotín pšeničnej žatvy a slávnosť zberu úrody na konci roka. ²³ Nech sa každý muž ukáže trikrát v roku pred Pánom, Hospodinom, Bohom Izraela. ²⁴ Vyženiem totiž pred tebou národy a rozšírim tvoje územie; nikto nebude bažiť po tvojej krajine, keď sa trikrát do roka pôjdeš ukázať pred Hospodina, svojho Boha. ²⁵ Nebudeš obetovať krv mojej obety s kvaseným chlebom a nič z obety slávnosti veľkonočného baránka nenecháš cez noc do rána. ²⁶ Prvotiny raných plodov svojej pôdy prinesieš do domu Hospodina, svojho Boha. Nebudeš variť kozľa v mlieku jeho matky.“

²⁷ Potom Hospodin Mojžišovi povedal: „Napíš si tieto slová, lebo podľa nich som uzavrel zmluvu s tebou a s Izraelom!“ ²⁸ Bol tam s Hospodinom štyridsať dní a štyridsať nocí. Nejedol chlieb ani nepil vodu. Na tabule napísal slová zmluvy, desať slov. ²⁹ Keď Mojžiš schádzal z vrchu Sinaj, mal pri zostupe v rukách dve tabule svedectva. Mojžiš nevedel, že mu po

rozhovore s Hospodinom pokožka tváre žiarila. ³⁰ Keď Áron a všetci Izraeliti videli, že Mojžišovi žiari pokožka na tvári, báli sa k nemu priblížiť. ³¹ Keď ich Mojžiš zavolať, prišli k nemu Áron a všetci vodcovia pospolitosti. Keď sa s nimi rozprával, ³² priblížili sa k nemu aj ostatní Izraeliti. Rozpovedal im všetko, čo mu Hospodin na vrchu Sinaj prikázal. ³³ Keď Mojžiš prestal hovoriť, dal si na tvár závoj. ³⁴ Kedykoľvek predstupoval Mojžiš pred Hospodina, aby sa s ním rozprával, odkladal si závoj, kým sa nevrátil späť. Keď vyšiel, oznamoval Izraelitom, čo mu bolo prikázané. ³⁵ Keď Izraeliti pozreli na Mojžišovu tvár, videli, že mu pokožka na tvári žiari. Mojžiš si na tvár dával závoj, kým sa nešiel rozprávať s Hospodinom.

Milí Bratia a milé Sestry!

Za Hospodinom určených bezpečnostných okolností Mojžiš vystúpi znovu na horu Sinaj, aby opäť prevzal slová zmluvy od Hospodina. Vzáyva Jeho meno a On mu odpovie – predstaví sa ako milosrdný, láskavý, zhovievavý, veľmi milostivý a verný Boh. Aj preto Ho môže Mojžiš odvážne prosiť o odpustenie a zľutovanie sa nad jeho ľudom. Hospodin potvrdzuje svoj úmysel uzavrieť s ľudom zmluvu a sľubuje, že vyženie pred nimi všetky kanaánske národy. Zároveň vymenúva svoje požiadavky k tomu, aby táto zmluva bola nimi dodržiavaná: On má byť pre nich jediným Bohom.

Ďalšie požiadavky sa vzťahujú na zachovanie čistoty tohto vzťahu s Hospodinom a nemiešať sa s inými národmi, kultmi, odmietnuť modloslužbu, ale zachovávať Jeho prikázania. Vzhľadom na množstvo týchto prikázaní ich nebudeme podrobne vysvetľovať. Spomína sviatky ako aj spomienku na vyvedenie z Egypta, oddelenie prvorodených Hospodinovi ako aj neobetovať nič kvasené alebo s krvou, tiež zachovanie dňa odpočinku a to aj počas orby a žatvy! Držať sa toho vo viere znamená ochranu Hospodinovu. Podobné zasľúbenie je aj to, že *nikto nebude bažiť po tvojej krajine, keď sa trikrát do roka pôjdeš ukázať pred Hospodina, svojho Boha*. Stručne: Hospodin je milostivý, znovu potvrdzuje svoju zmluvu a vyvolenie svojho ľudu, ale to ich zaväzuje k vernému životu, Jemu milému a odovzdanému. Jedným slovom povedané: On je verný a požaduje aj od svojich vernosť a svojich verných, ktorí Mu dôverujú, požehná.

Mojžiš na hore pobudne ďalších 40 dní. Jeho stretnutie a rozhovor s Hospodinom vyústí do uzavretia zmluvy. Text zmluvy je Desatoro. Mojžiš s tabuľami zostupuje z hory Sinai, ale nevie, že na jeho tvári je viditeľné znamenie toho, že bol v Hospodinovej blízkosti – žiari mu pokožka tváre. Je to silné svedectvo pri ostatných a pripomína im jedinečnosť a slávu Hospodina, preto sú vystrašení a boja sa k nemu priblížiť. Napokon si Mojžiš zakrýva tvár keď hovorí k ľudu a odhaľuje ju keď predstupuje pred Hospodina.

Popri odkaze o Hospodinovej vernosti a odpúšťajúcej milosti, že sa svojho sprenevereného ľudu nezriekne, je tu ešte jeden dôležitý aspekt. Vyplýva z neho

otázka aj pre nás: Ako a či je na nás vidieť, že sme v kontakte s Hospodínom? Ved' to má byť viditeľné na živote a správaní veriaceho. Ved' ak sa nelíši od neveriaceho, tak potom v čom spočíva a načo je jeho viera? Ako sa prejavuje a je rozpoznateľ, že sme sa Mu odovzdali, že Ho poslúchame, že pôsobí v našom živote a máme s Ním živý vzťah? Je to poznať na niečom? Vedie to iných k úcte k Nemu a uznaniu Jeho moci?

Žiara Mojžišovej tváre síce časom vybledla, ale o Ježišovi Kristovi je napísané, že On je „odlesk jeho slávy a obraz jeho podstaty a všetko udržuje svojím mocným slovom“. (Hebr 1,3) Sila/intenzita tejto žiary neubúda.

Oddiel z Nového zákona – Hebr 11,8-22 – Viera praotcov

⁸ Vo viere Abrahám poslúchol, keď ho Boh volal, aby odišiel na miesto, ktoré mal dostať ako dedičstvo. Odišiel, hoci nevedel, kam ide. ⁹ Na základe viery sa usadil v prisľúbenej zemi ako v cudzej a býval v stanoch s Izákom a Jákobom, spoludedičmi toho istého prisľúbenia. ¹⁰ Očakával totiž mesto s pevnými základmi, ktorého tvorcom a staviteľom je Boh. ¹¹ Vo viere aj neplodná Sára dostala silu počať potomka, hoci už prešiel jej čas, lebo pokladala za verného toho, čo jej dal prisľúbenie. ¹² A tak z jedného muža, ktorého sila odumrela, sa narodilo také množstvo potomkov, ako je hviezd na nebi a piesku na morskom brehu, ktorý sa nedá spočítať. ¹³ Títo všetci umierali vo viere, aj keď nedosiahli to, čo bolo prisľúbené, ale iba z diaľky to videli a pozdravovali. Vyznávali, že sú na zemi cudzincami a pútnikmi. ¹⁴ Tí, čo takto hovoria, naznačujú, že hľadajú vlasť. ¹⁵ Keby totiž mysleli na tú, z ktorej vyšli, boli by mali dosť času vrátiť sa. ¹⁶ Teraz však túžia po lepšej, čiže po nebeskej. Preto sa ani Boh nehanbí volať sa ich Bohom, ved' im pripravil mesto. ¹⁷ Vo viere Abrahám obetoval Izáka, keď bol skúšaný, a jednorodeného prinášal ako obeť ten, ktorý dostal prisľúbenia ¹⁸ a ktorému bolo povedané: Po Izákovi sa bude volať tvoje potomstvo. ¹⁹ Usudzoval totiž, že Boh má moc vzkriesiť aj mŕtvych. Preto dostal Izáka naspäť aj ako predobraz vzkriesenia. ²⁰ Vo viere Izák požehnal Jáкова a Ezáva v pohľade do budúcnosti. ²¹ Vo viere Jákob, keď umieral, požehnal každého z Jozefových synov a poklonil sa opretý o vrch svojej palice. ²² Vo viere Jozef, keď zomieral, hovoril o odchode synov Izraela a pripomenul im, čo majú urobiť s jeho kosťami.

Milí Bratia a milé Sestry!

Táto kapitola nám predstavuje ľudí viery, ktorí sú aj nám príkladom. Dnes máme text o praotcoch, z ktorých Abraháma aj nazývame otcom viery. Nie náhodou, lebo jeho príklad jasne hovorí o tom, že viera nie je teória, poznatok, ale živý vzťah s Hospodínom. A to tak, že veriaci Ho poslúcha, dôveruje Mu a zveruje sa Mu za všetkých životných situácií. Životné skúšky napomáhajú prehĺbeniu sa tejto viery, čo vedie k užšiemu kontaktu s Bohom.

Jednotlivé zastávky Abrahámovej viery sú tu definované nasledovne: povolanie z civilizovaného mesta a odchod do neznáma v poslušnosti – *Odišiel, hoci nevedel, kam ide. Očakával totiž mesto s pevnými základmi, ktorého tvorcom a staviteľom je*

Boh. Je za tým duchovné videnie, ktoré vníma aj očiam neviditeľné. Jeho viera sa neviaže na viditeľné ale na slovo a zaslúbenie Hospodina. Aj jeho bezprostrední potomkovia všetci umierali vo viere, aj keď nedosiahli to, čo bolo prisľúbené, ale iba z diaľky to videli a pozdravovali. Vyznávali, že sú na zemi cudzincami a pútnikmi. Už tu je jednoznačný motív konečnej a večnej vlasti v nebesiach, ktorú pripravil Pán svojim verným – Preto sa ani Boh nehanbí volať sa ich Bohom, ved' im pripravil mesto.

Teraz čítame, že vo viere Abrahám obetoval Izáka, keď bol skúšaný. Bola to ťažká skúška, ktorá otvorila rozmer Abrahámovej viery až k tomu, že On má moc vzkriesiť aj mŕtvych. A preto dostal Izáka naspäť aj ako predobraz vzkriesenia. Veriť vo vzkriesenie je dodnes prelomový bod vo viere jednotlivých ľudí. Pamätám si muža, ktorý pri spoločnom vyznaní viery v kostole vždy vynechal odsek verím v tela z mŕtvych vzkriesenie pretože on to neveril. Avšak k čomu mu bola potom ostatná časť jeho viery? Viera je úplná aj s týmto presvedčením – kiežby sme neboli ako učeníci z Emauzy, ktorým musel Pán Ježiš povedať: *Vy nechápaví a leniví srdcom uveriť všetko, čo hovorili proroci!* (Lk 24,25) Skutočne, viera sa začína tam, kde um už končí.

Izák je spomenutý v krátkosti, ale požehnanie jeho synov je dôležitý moment, pretože sa udialo neregulárne, nie podľa obyčajov, ale proti nim, avšak Izák konal z presvedčenia a vo viere. Preto keď sa dozvie, že bol oklamáný, prijíma to triezvo. Netrúchli nad tým, že jeho zámer bo zmarený, ale hovorí o Jákobovi: *Požehnal som ho a bude požehnaný.* A ďalej podobne, ako sa stal Jákob uprednostneným pred Ezavom, sa potvrdilo vyvolenie-uprednostnenie Efrajima pred Menassem, čím teda dostala rodová línia vedúca až k Pánovi Ježišovi akúsi korekciu – avšak stalo sa tak podľa slobodnej Božej vôle.

Napokon sa pri praotcoch spomenie ešte aj Jozef, ktorý keď zomieral, vo viere hovoril o odchode synov Izraela a pripomenul im, čo majú urobiť s jeho kosťami. Týmto svojím výrokom o ich skutočnej vlasti a posledným želaním nastavil pre nasledujúce generácie – aj do otroctva – nádej, ktorá ich držala. Nádej o slobode, o tom, že Hospodin na nich nezabudne, nádej o vlasti pre nich pripravenej. Jeho rakva v Egypte počas 400 rokov pripomínala potomkom Izraela, že Božie zaslúbenie sa uskutoční a nezabudli, že do nej uložený človek, ktorý im toto zaslúbenia položil na srdce. A je to pre nich nádej o konečnom domove.

Vráťme sa ešte k jednej vete: *Preto sa ani Boh nehanbí volať sa ich Bohom, ved' im pripravil mesto.* Je to vzácny výrok o tom, kedy sa Boh nehanbí za svoj ľud, za svojich veriacich. Naopak, priznáva sa k nim – a to je úžasné. Dávame Mu dôvod aj my k tomu, aby sa k nám priznal? K tomu vedie cesta viery, dôvery a vernosti. Dnešné slovo a tieto príklady nás práve k tomu vyzývajú.